

Postanowienie z dnia 21 kwietnia 2005 r.

I PZ 1/05

Ocena dopuszczalności kasacji w sprawie o odszkodowanie za niezgodne z prawem odwołanie dyrektora szkoły z tej funkcji powinna być odniesiona do wysokości tego odszkodowania jako wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 392¹ § 1 w związku z art. 19 § 1 k.p.c.).

Przewodniczący SSN Herbert Szurgacz, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 21 kwietnia 2005 r. sprawy z powództwa Mirosława M. przeciwko Ministerstwu Kultury w W. i Państwowemu Liceum Sztuk Plastycznych [...] w N.W. o odszkodowanie, na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnowie z dnia 23 listopada 2004 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnowie postanowieniem z 23 listopada 2004 r. [...], odrzucił kasację powoda Mirosława M. od wyroku tego Sądu z 9 września 2004 r. [...], oddalającego jego apelację w sprawie przeciwko Ministerstwu Kultury w W. i Państwowemu Liceum Sztuk Plastycznych w N.W. o odszkodowanie. W kasacji jako wartość przedmiotu zaskarżenia wskazano kwotę 8.396,64 zł.

Sąd Okręgowy podniósł, że zgodnie z treścią art. 392 § 1 k.p.c. kasacja nie przysługuje w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Zdaniem Sądu, niniejsza sprawa o odszkodowanie jest niewątpliwie sprawą o prawo majątkowe w rozumieniu art. 392 § 1 k.p.c. Sprawa ma bowiem charakter majątkowy, jeżeli zgłoszone w niej żądania zmierzają do realizacji prawa lub uprawnienia mającego bezpośredni wpływ na sto-

sunki majątkowe stron postępowania. Dalej Sąd podniósł, iż powód z faktu, że postępowanie w sprawach o roszczenia pracownika ze stosunku pracy jest według art. 263 § 1 k.p. wolne od opłat sądowych, bezzasadnie wyprowadza - bez odniesienia do jakichkolwiek przepisów - wniosek, że sprawy ze stosunku pracy, czy szerzej z zakresu prawa pracy, podlegają rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Sąd nie podzielił również argumentacji powoda, że sprawa ma „charakter mieszany”, bowiem przed wydaniem wyroku w pierwszej instancji powód sprecyzował jasno swoje stanowisko stwierdzając, że domaga się odszkodowania. Z tych względów twierdzenie powoda, że zarazem żądanie to sprowadza się do ustalenia bezskuteczności odwołania powoda ze stanowiska jest, zdaniem Sądu, bezzasadne. Sąd Okręgowy wskazał, że nawet gdyby Sąd pierwszej instancji uwzględnił powództwo i zasądził na rzecz powoda odszkodowanie, to taki wyrok w żaden sposób nie oznaczałby ustalenia bezskuteczności odwołania. W prawie pracy obowiązuje bowiem zasada, że nawet wadliwe czynności pracodawcy w zakresie rozwiązania stosunku pracy, które spowodowały uwzględnienie powództwa pracownika przez zasądzenie na jego rzecz odszkodowania, pozostają jednak skuteczne.

Zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego wniósł pełnomocnik powoda, domagając się jego uchylenia. W uzasadnieniu zażalenia wskazał, że zaskarżone postanowienie jest bezpodstawne, albowiem jest wynikiem błędnej oceny faktycznego przedmiotu niniejszej sprawy i błędnej wykładni art. 392¹ § 1 k.p.c. Skarżący podniósł, że wyrokiem z 29 grudnia 2003 r. Sąd Rejonowy w Bochni - Sąd Pracy oddalił jego powództwo, w którym domagał się zasądzenia kwoty 8.396,64 zł w związku z odwołaniem go z dniem 31 października 2002 r. ze stanowiska dyrektora Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w N.W. Od powyższego rozstrzygnięcia powód wniósł apelację, która wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnowie z 9 września 2004 r. została oddalona. Zdaniem pełnomocnika powoda zaskarżone postanowienie jest niesłuszne z tego względu, że sprawa nie dotyczy tylko i wyłącznie praw majątkowych. Według skarżącego prawa majątkowe w niniejszej sprawie mają drugorzędne znaczenie, powództwo bowiem ma w tym wypadku na celu ustalenie, że odwołanie powoda ze stanowiska jest bezskuteczne, z czego powód wywodzi swoje roszczenie odszkodowawcze. Następnie pełnomocnik powoda podniósł, że roszczenie to dotyczy stosunku z zakresu prawa pracy. Tak traktowały to roszczenie Sądy, ponieważ powód nie był wzywany do uiszczenia jakichkolwiek opłat z tytułu wniesienia powództwa, czy też środków zaskarżenia, jak to jest w przypadku typowej sprawy ma-

jątkowej. Na koniec skarżący podniósł, że - „jak już wypowiadał się Sąd Najwyższy” - kasacja dopuszczalna jest w sytuacji, kiedy roszczenie ma charakter mieszany z zakresu prawa pracy i stosunku pracy, bez względu na wartość przedmiotu sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 392¹ § 1 k.p.c. kasacja nie przysługuje w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. W rozpoznawanej sprawie mamy do czynienia z żądaniem, którego przedmiotem jest bez wątpienia prawo majątkowe (a nie, jak twierdzi powód, roszczenie o charakterze mieszanym), chodzi bowiem o odszkodowanie w związku z odwołaniem powoda ze stanowiska dyrektora Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w N.W. Takie żądanie zgłosił powód przed Sądem pierwszej instancji, takie też żądanie - w wyniku apelacji powoda domagającego się konsekwentnie odszkodowania - rozpoznał Sąd drugiej instancji. Na rozprawie przed Sądem pierwszej instancji poprzedzającej wydanie wyroku pełnomocnik powoda, ostatecznie precyzując powództwo, wniósł o zasądzenie na jego rzecz - solidarnie od obydwu pozwanych - odszkodowania za niezgodne z prawem odwołanie powoda ze stanowiska dyrektora [...]. Wcześniej powód domagał się zasądzenia na jego rzecz odszkodowania w kwocie 8.396,64 zł w związku z odwołaniem go z funkcji dyrektora. W apelacji powód domagał się zmiany zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego poprzez zasądzenie na jego rzecz odszkodowania w kwocie 8.396,64 zł w związku z odwołaniem go z funkcji dyrektora. W związku z tym ocena dopuszczalności kasacji powinna być dokonana z punktu widzenia wartości przedmiotu zaskarżenia, jak to uczynił Sąd Okręgowy.

Zgodnie z art. 393³ § 2 k.p.c. w sprawach o prawa majątkowe kasacja powinna zawierać oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. Przepisy art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c., art. 368 § 2 k.p.c. oraz art. 393³ § 2 k.p.c. mają zastosowanie również w postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu prawa pracy, a obowiązki z nich wynikające powinny być egzekwowane od stron na odpowiednim etapie postępowania, także od powoda będącego pracownikiem (por. art. 467 § 3 k.p.c. w związku z art. 468 § 2 pkt 1 k.p.c.). W tej sytuacji argument powoda, zgodnie z którym sprawy o roszczenia ze stosunku pracy są wolne od opłat sądowych, jest bez znaczenia prawnego, ponieważ to ustawowe zwolnienie od opłat nie uchyla obowiązku oznaczenia

wartości przedmiotu zaskarżenia - nie dla celu wyliczenia opłat sądowych, lecz dla celu ustalenia, czy w rozpoznawanej sprawie przysługuje kasacja ze względu na ograniczenia wynikające z art. 392¹ § 1 k.p.c. (ograniczenia *ratione valoris*).

W tych okolicznościach prawidłowo przyjął Sąd Okręgowy w zaskarżonym postanowieniu, że wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczona w kasacji na kwotę odpowiadającą wysokości żądanego przez powoda odszkodowania - w wysokości 8.396,64 zł - przesądza o niedopuszczalności kasacji ze względu na treść art. 392¹ § 1 k.p.c.

Przytoczony przez skarżącego pogląd prawny - o mieszanym charakterze roszczeń z zakresu prawa pracy (zwłaszcza dotyczących uznania wypowiedzenia za bezskuteczne lub przywrócenia do pracy), a w związku z tym o dopuszczalności kasacji w sprawach dotyczących tych roszczeń bez względu na wartość przedmiotu sporu - jest poglądem, który dotyczył stanu prawnego obowiązującego przed 1 lipca 2000 r. Wtedy to przyjmowano w orzecznictwie, że roszczenie o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne lub o przywrócenie do pracy ma charakter mieszany, a wyrok uwzględniający takie powództwo jest wyrokiem zarówno kształtującym, jak i zasądającym świadczenie (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 1976 r., V PZP 12/75, OSNCP 1976 nr 9, poz. 187), a zatem kasacja w takiej sprawie jest dopuszczalna bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienie z dnia 27 lutego 1997 r., I PKN 16/97, OSNAPiUS 1997 nr 23, poz. 467). Na takie stanowisko pozwalała ówczesna treść art. 393 pkt 1 k.p.c., według którego kasacja nie przysługiwała, między innymi, w sprawach o świadczenia, w których wartość przedmiotu zaskarżenia była niższa niż pięć tysięcy złotych, a w sprawach gospodarczych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych.

W obecnym stanie prawnym nie budzi wątpliwości, że sprawy dotyczące istnienia stosunku pracy, jego nawiązania i rozwiązania są sprawami o prawa majątkowe, w których dopuszczalność kasacji zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 392¹ § 1 k.p.c.), którą ustala się w oparciu o kryteria wskazane w art. 23¹ k.p.c.

W sprawie o odszkodowanie z powodu wadliwego wypowiedzenia umowy o pracę ocena dopuszczalności kasacji zależy od tego, czy wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najmniej dziesięć tysięcy złotych (por. podobny pogląd w postanowieniu z 30 lipca 1998 r., I PZ 31/98, OSNAPiUS 1999 nr 16, poz. 518). Ocena dopuszczalności kasacji w sprawie o odszkodowanie za niezgodne z prawem odwołanie dyrektora szkoły z tej funkcji również powinna być odniesiona do wartości

przedmiotu zaskarżenia - w tym przypadku wysokości dochodzonego odszkodowania (art. 392¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 19 § 1 k.p.c.).

Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====